

Textbook. Odesa : Yuryd. lit. [in Ukrainian].

17. Ostapenko, O. I. (1995). *Administratyvna deliktologhiia: sotsialno-pravovyi fenomen i problemy rozvytku [Administrative delictology: socio-legal phenomenon and developmental problems]*. L. : Lvivskiy in-t vnutrishnikh sprav pry Ukrainskii akademii vnutrishnikh sprav [in Ukrainian].

18. Vasylyev, A. C. 2003. *Administrativnoe pravo Ukrainy (Obshchaia chast) : ucheb. posob. [Administrative Law of Ukraine (General): textbook]*. Kharkov : Odyssei [in Russian].

19. Komziuk, A. T. (2000). *Administratyvna vidpovidalnist v Ukraini : navch. posib. [Administrative responsibility in Ukraine: A manual]*. Kh.: Un-t vnutr. Sprav [in Ukrainian].

20. Bahpah, D. N. (2002). *Administratyvnoe pravo Rossii : ucheb. dlia vuzov [Administrative Law of Russia: a textbook for universities]*. M. : NORMA [in Russian].

21. Andreeva, L. A. K voprosu razghranicheniia administrativnogo pravonarusheniia i prostupka [To the question of the distinction between an administrative offense and misdemeanor]. Retrieved from <http://sibac.info/index.php/2009-07-01-10-21-16/3542-2012-08-14-04-39-06> [in Russian].

22. Konstytutsiia Ukrainy [The Constitution of Ukraine]. (1996). *Vidomosti Verkhovnoi Rady*, 30 [in Ukrainian].

23. Manzhula, A. A. (2011). Pravova osnova vidpovidalnosti za vchynennia prostupkiv, shcho posiahaiut na hromadskiy poriadok [The legal basis for responsibility for committing offenses that infringe on public order]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu im. V.M. Karamzina. Seriia «Pravo»*, 988, 140-145 [in Ukrainian].

24. Manzhula, A. A. (2011). Administratyvna vidpovidalnist za prostupky, shcho posiahaiut na hromadskiy poriadok: problemy ta perspektyvy yikh vyrishennia [Administrative Responsibility for Misdemeanors Affecting Public Order: Problems and Perspectives for their Solving]. *Pravo i bezpeka*, 4, 67–72 [in Ukrainian].

25. Holosnichenko, I. P. (1991). *Poperedzhennia koryslyvykh prostupkiv zasobamy administratyvnoho prava [Prevention of mistreatment by means of administrative law]*. Vyscha shkola [in Ukrainian].

26. Lukianets, D. M. (2001). Instytut administratyvnoi vidpovidalnosti: problemy rozvytku [Institute of administrative responsibility: problems of development]. K. : In-t derzhavy i prava im. V. M. Koretskoho NAN Ukrainy [in Ukrainian].

27. Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporusheniia [Code of Ukraine on Administrative Offenses]. (1984). *Vidomosti Verkhovnoi Rady URSR*, 51. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 20.03.2019

УДК 331.25

Кучеренко Олексій Миколайович,
кандидат юридичних наук,
старший викладач кафедри цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
kucherenko-aleksus@ukr.net

ПРАВОЗАСТОСОВЧА ПРАКТИКА ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ГРОМАДЯН НА МИРНІ ЗІБРАННЯ

Стаття присвячена аналізу досвіду зарубіжних країн у сфері правового регулювання реалізації права громадян на мирні зібрання. Визначено правовий механізм забезпечення масових засобів. Розглянуто класифікацію конституційних положень різних держав, стосовно закріплення свободи мирних зборів.

Ключові слова: конституція, маніфестація, мирні зібрання, масові заходи, публічні заходи.

Kucherenko O. LAW-ENFORCEMENT PRACTICE OF FOREIGN EXPERIENCE OF REALIZATION OF THE RIGHT OF CITIZENS ON THE PEACEFUL ASSEMBLY

The proposed study of the appropriateness of the institutionalization of the constitution of the United States provides an adequate basis for the deterioration of the principles of the division of institutions into certain subspecies and to suppress some of the types of classification of these institutional constitutions of the various departments. In addition, the institutions may be subdivided into several groups, depending on the closure of the communications of the initiators, to facilitate the delivery of mass media and public awareness and to promote the promotion of corruption.

This article analyzes the experience of foreign countries in the field of legal regulation of the right to peaceful assembly. Defined legal mechanism providing massive funds. The study features constitutional recognition of the right to peaceful assembly, reasonable grounds to develop constitutional separation of certain subtypes, proposed some new classification of these constitutional provisions of different countries.

Keywords: constitution, demonstration, peaceful gatherings, events, public events.

Постановка проблеми. Важливе місце в системі правового регулювання права громадян на мирні

зібрання посідають міжнародно-правові норми. Міжнародні та європейські стандарти у сфері права на свободу мирних зібрань є принципово важливими для будь-якої окремо узяті країни взагалі та України зокрема. Як справедливо зазначається в літературі з цього приводу, останні є надзвичайно важливими для формування відповідних національних юридичних інститутів і розбудови на їх основі громадянського суспільства. У зв'язку з цим на сьогодні зарубіжний досвід в сфері регулювання реалізації права громадян на мирні зібрання потребує всебічного дослідження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанням правового регулювання свободи мирних зібрань в Україні велику увагу приділяли М. Буроменський, С. Головатий, М. Денісова, П. Рабінович, Р. Тополевський, Т. Фулей, Р. Романов, О. Совгіря, Н. Шукліна, В. Яворський, О. Васковська, В. Гостев, В. Долежан, О. І. Кононенко, М. Логвиненко, В. Поліщук, О. Чуб та деякі інші вітчизняні науковці.

Метою дослідження є правовий аналіз зарубіжного досвіду реалізації права громадян на мирні зібрання на сучасному етапі державотворення.

Виклад основного матеріалу. Право на свободу зібрань є основоположним правом у демократичному суспільстві так само, як і право на свободу вираження своїх поглядів. Для органів влади мирні зібрання мають бути одним із індикаторів суспільної думки, з урахуванням якої слід проводити свою політику. Для громадськості і міжнародної спільноти рівень забезпечення свободи мирних зібрань є мірилом демократії.

У конституційних та конституційних актах зарубіжних держав право громадян на участь у масових публічних заходах та механізм його реалізації отримали досить своєрідне закріплення. Підходи до способу закріплення цього права істотно відрізняються у різних країнах і саме тому важко було обрати єдиний критерій для певного групування та дотримання логічного й послідовного викладу відповідних фрагментів конституційних текстів. У процесі здійснення дослідження зазначені конституційні положення систематизувалися одночасно за двома критеріями. По-перше, відповідно до класифікації Основних Законів на:

- 1) конституції держав зі сталою демократією та давніми демократичними традиціями;
- 2) конституції європейських постсоціалістичних держав;
- 3) конституції пострадянських республік.

Частково було враховано також виокремлення головних етапів конституційного розвитку сучасних держав, якого дотримується Ю. А. Юдін [1, с. 67]. Другим критерієм стало виокремлення тих конституцій, які закріплюють свободу мирних зборів як окреме право, та ті конституції й конституційні акти, які зазначене право закріплюють одночасно з правом на об'єднання (асоціації) або в сукупності та взаємозв'язку з іншими правами.

Особливого значення набуває безумовно аналіз конституцій країн зі сталою демократією та давніми демократичними традиціями, досвід конституційного регулювання яких для України безперечно буде корисним.

Вперше на конституційному рівні свобода зборів була закріплена в ст. 16 Біллу про права Конституції Пенсільванії [1, с. 291], ухваленій 28 вересня 1776 р. У Основному Законі США це право закріплювалося з ухваленням Біллу про права й зокрема Першої поправки до Конституції США [2, с. 115], яка й дотепер разом з численними судовими рішеннями складає усталену юридичну основу для реалізації зазначеного права громадянами, для вияву їхньої політичної активності. Зокрема, у Першій поправці до Конституції США зазначається про те, що Конгрес не має права видавати закони, що "обмежують... право народу збиратися мирно" [3, с. 30].

Як відомо, однією з найдавніших конституцій Європи є Конституція Норвезького Королівства 1814 р. і саме це обумовило досить своєрідне та оригінальне формулювання права на проведення масових публічних заходів у ч. 2 §99: "Уряд не має права застосовувати військову силу проти населення держави, окрім випадків її застосування у визначеній законом формі, коли будь-які збори загрожують громадському спокою й не розійдуться негайно після того, як громадянською владою будуть тричі голосно прочитані статті закону про заколот" [4, с. 670].

Суттєвої уваги праву на масові публічні заходи приділяється і в Бельгії. В статті 26 Конституції 1831 р. передбачається: "Бельгійці мають право збиратися мирно та без зброї, дотримуючись законодавства, яке може регулювати здійснення цього права, але у будь-якому випадку без попереднього дозволу. Це положення не застосовується до зборів просто неба, на які повністю поширюється законодавство про поліцію" [5, с. 112]. Тобто йдеться про обов'язок поліції забезпечити підтримання правопорядку у громадських місцях із застосуванням примусових заходів та спеціальних засобів аж до фізичного впливу, але лише пропорційно загрозам, що виникають, та відповідно до рівня, характеру і можливості локалізації безпорядків чи порушень.

Федеральний конституційний закон Австрійської Республіки 1920 р. визнав чинним Основний Закон держави 1867 р. "Про основні права громадян королівств і земель, представлених в імперській раді", відповідно до ст. 12 якого "австрійські громадяни мають право зборів і створення об'єднань. Здійснення цих прав регулюється спеціальними законами" [5, с. 94].

У Франції з ухваленням Конституції 1958 р. підтверджено чинність Декларації прав людини та громадянина 1789 р. та Преамбули Конституції Франції 1946 р., завдяки яким вдалося зберегти дух лібералізму та свободи [6, с. 79], що завжди складав основу для різноманітних проявів політичної активності й передусім шляхом проведення масових публічних заходів політичного та неполітичного характеру. Тобто право на мирні

збори та проведення інших масових публічних заходів отримало лише опосередковане визнання через текст Декларації прав людини та громадянина 1789 р. Відомий французький конституціоналіст, колишній член Конституційної ради Франції Ф.Люшер дуже високо цінував значення свободи мирних зборів для розвитку демократії, наголошуючи при цьому, що “суть конституційного принципу зводиться до свободи зборів без будь-якої необхідності надання попереднього оголошення”, а далі підкреслював: “Але законом від 30 червня 1881 р. передбачені певні умови та обмеження (заборона проводити збори в громадському місці, заборона продовжувати збори понад визначеного часу, обмеження кількості учасників передвиборних зборів, призначення бюро, котрому доручається забезпечення порядку і т.д.)” [7, с. 109]. Конституційна рада Франції, що виконує роль квазісудового органу конституційного правосуддя, 19 травня 1933 р. вирішила, що адміністративний орган може “здійснювати заходи, котрих потребує підтримка громадського порядку”, і “координувати здійснення своїх владних повноважень з дотриманням свободи зборів”. На думку Ф.Люшера “цей орган може, таким чином, і заборонити збори, але лише у тих випадках, коли така міра викликана серйозністю загрози для громадського порядку; необхідність здійснення такого заходу визначає суддя з адміністративних справ” [7, с. 109].

Своєрідний правовий механізм забезпечення масових заходів закріплено у Конституції Італійської Республіки 1947 р., відповідно до ст. 17 якої закріплено “громадяни мають право збиратися мирно та без зброї. Для зборів, включаючи збори у місцях, відкритих для публіки, попереднє повідомлення не вимагається. Про збори в громадських місцях має бути попередньо повідомлена влада, яка може їх заборонити лише з метою забезпечення безпеки та громадського порядку” [8, с. 111]. Як бачимо, конституційне закріплення права на участь у масових публічних заходах в Італії виглядає дещо суперечливим, оскільки в одному реченні стверджується, що у разі проведення зборів “у місцях, відкритих для публіки, попереднє повідомлення не вимагається”, а у наступному – на організаторів покладається обов’язок попередньо повідомляти про “збори в громадських місцях”. Можливо, це пов’язано з не зовсім вдалим перекладом, хоча скоріше за все члени італійських Установчих зборів, які схвалили Конституцію Італійської Республіки 1947 р., розрізняють місця, відкриті для публіки (наприклад, кафе, бари, ресторани), та громадські місця (наприклад, майдани, сквери, парки).

Досить демократичне закріплення право громадян на участь у масових публічних заходах отримало в ст. 8 Конституції ФРН 1949 р., згідно з якою “усі німці мають право збиратися мирно та без зброї без попереднього повідомлення чи дозволу”. Разом з тим “у разі зборів просто неба це право може бути обмеженим законом чи на основі закону” [9, с. 146]. З огляду на те, що на час ухвалення Конституції ФРН ще досить свіжими були в пам’яті переважної більшості громадян масові публічні заходи (збори, мітинги, демонстрації), що проводилися у 30-х роках та супроводжувалися порушеннями прав громадян і одночасно сприяли приходу до влади націонал-соціалістів, таке демократичне за змістом закріплення зазначеного права сприймається як занадто сміливе та навіть дещо ризиковане. Особливо з огляду на те, що громадяни Німеччини так і не змогли використати головні положення Веймарської конституції з метою недопущення узурпації влади канцлером та її абсолютизації як це, власне, і сталося насправді. У зв’язку з цим варто нагадати, що “один з перших фашистських декретів від 4 лютого 1933 р., що отримав демагогічну назву “На захист німецького народу”, заборонив проведення зборів і демонстрацій” [10, с. 260]. Незабаром було скасовано свободу особи, слова, друку, спілку, але першою була заборона саме мирних зборів. Однак Парламентська рада, яка складалася з 65 депутатів, обраних ландтагами земель, ухвалюючи Конституцію ФРН, все ж таки наважилася саме на таке закріплення права громадян на участь у масових публічних заходах, напевно, переконавшись у ефективності та результативності політики, спрямованої на подолання наслідків нацизму.

Важливої уваги приділяється закріпленню правового механізму забезпечення права на масові заходи й інших державах Європи. Так, за Конституцією Греції 1975 р. (ст. 11) “греки мають право збиратися мирно та без зброї”. А от “поліція має право бути присутньою лише на публічних зборах під відкритим небом. Збори під відкритим небом можуть бути заборонені вмотивованим рішенням поліцейської влади в загальній формі, якщо є безпосередня загроза для громадської безпеки, або лише в межах певного району, якщо є загроза серйозних порушень соціального та економічного життя відповідно до закону” [11, с. 367].

Відповідно до ст. 21 Конституції Іспанії 1978 р. “визнається право збиратися мирно та без зброї. Здійснення цього права не потребує завчасного дозволу”. Однак “про збори в громадських місцях або маніфестації завчасно мають бути повідомлені органи влади, які мають право заборонити проведення цих заходів лише у випадках, коли такі заходи можуть призвести до порушення громадського порядку, що становлять загрозу людям або майну” [5, с. 275].

На конституційному рівні гарантується право громадян на масові публічні заходи і в Ірландії. У п. (ii) ст. 6.1. Конституції 1937 р. держава гарантує за умови дотримання громадського порядку і моралі “право громадян збиратися мирно і без зброї” [5, с. 351]. Разом з тим законом можуть бути передбачені заходи з метою попередження або контролю за зборами, які за законом визнаються такими, що порушують мир та безпеку або становлять загрозу загальним інтересам, а також з метою попередження чи контролю за зборами поблизу будь-якої з палат парламенту” [5, с. 351].

За Конституцією Королівства Данії 1953 р. (ст. 79) “громадяни мають право проводити збори без попереднього дозволу, якщо вони не озброєні. Поліція має право бути присутньою на публічних зборах.

Вуличні зібрання можуть бути заборонені, якщо вони становлять загрозу громадському порядку” [5, с. 312].

Досить оригінальним є закріплення права на проведення масових публічних заходів у Конституції Князівства Андорра 1993 р., відповідно до ст. 16 якої “визнаються права зборів та мирних маніфестацій з метою, дозволеною законами. Здійснення права маніфестації потребує попереднього інформування влади про те, що його реалізація не міститиме замаху на свободу пересування осіб та на майно” [12, с. 230].

Цікавим є конституційно-правове регулювання права на масові публічні заходи в одній з найдавніших у Європі конституцій – в Основному Законі Великого Герцогства Люксембург. З часу ухвалення у 1868 р. до неї було внесено багато змін. Однак ст. 25 цієї Конституції, присвячена праву на проведення масових публічних заходів, з самого початку залишалася незмінною. Її зміст частково збігається за демократичною спрямованістю та сучасною юридичною технікою з кращими сучасними конституціями європейських держав, однак щодо окремих видів зібрань припускає все ж таки певні обмеження, які навряд чи можна вважати такими, що відповідають вимогам і здобуткам сучасного конституціоналізму. У ній, зокрема, зазначається: “Люксембуржці мають право збиратися мирно та без зброї відповідно до законодавства, що регулює зазначене право, без отримання попереднього дозволу. Це положення не діє стосовно політичних, релігійних та інших зборів під відкритим небом” [13, с. 405]. Тобто фактично будь-які масові публічні заходи, що передбачається провести не в приміщеннях, а на вулицях, майданах, у скверах, парках та інших громадських місцях мають проводитися лише за наявності завчасно отриманого дозволу.

Висновки. Україна обрала демократичний вектор свого подальшого розвитку, насамперед важливо враховувати особливості конституційно-правового регулювання держав зі сталою демократією та давніми демократичними традиціями. Проаналізований вище зарубіжний досвід конституційно-правового закріплення механізму забезпечення права громадян на масові публічні заходи безперечно має достатньо важливе значення для удосконалення вітчизняного правового регулювання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Сравнительное конституционное право / [Б.Н.Топорнин, В.Е.Чиркин, Ю.А.Юдин и др.]; под ред. В.Е.Чиркина. М.: МАНУСКРИПТ, 1996. 729 с.
2. Сіган Б.Г. Створення конституції для народу чи республіки, які здобули свободу. К.: Інститут демократії імені Пилипа Орлика, 1993. 126 с.
3. Конституция Соединенных Штатов Америки // Конституции зарубежных государств / Сост. В. В. Маклаков. М.: БЕК, 1999. С. 3–56.
4. Конституция Норвежского Королевства // Конституции государств Европы: В 3 т. / Под общ. ред. Л.А.Окунькова. М.: НОРМА, 2001. Т. 2. С. 645–672.
5. Конституции государств Европейского Союза / Под общ. ред. Л.А.Окунькова. М.: НОРМА-ИНФА, 1999. 816 с.
6. Конституция Французской Республики // Современные зарубежные конституции: Сб. документов по конституц. праву зарубеж. стран. М.: Б. и., 1996. С. 72–97.
7. Люшер Ф. Конституционная защита прав и свобод личности: пер. с фр. М.: Прогресс–Универс, 1993. 384 с.
8. Конституция Итальянской Республики // Современные зарубежные конституции: Сб. документов по конституц. праву зарубеж. стран. М.: Б. и., 1996. С. 102–137.
9. Основной Закон Федеративной Республики Германии // Современные зарубежные конституции: Сб. документов по конституц. праву зарубеж. стран. М.: Б. и., 1996. 285 с.
10. Ливанцев К.Е. История буржуазного государства и права. Л.: Изд-во Ленинград. ун-та, 1986. 288 с.
11. Конституция Республики Греция // Конституции зарубежных государств / Сост. В.В.Маклаков. М.: БЕК, 1999. С. 355–432.
12. Конституция Княжества Андорра // Конституции государств Европы: В 3 т. / Под общ. ред. Л.А.Окунькова. М.: НОРМА, 2001. Т. 1. С. 219–250.
13. Конституция Великого герцогства Люксембург // Конституции государств Европы: В 3 т. / Под общ. ред. Л.А.Окунькова. М.: НОРМА, 2001. Т.2. С. 395–418.

REFERENCES:

1. Topornyn, B. N., Chypkyn, V. E., Iudyn U. A. (1996). *Spavnytelnoe konstytutsyonnoe pravo [Comparative Constitutional Law]*. М.: МАНУСКРИПТ [in Russian].
2. Sihan, B. H. (1993). *Stvopennia konstytutsii dlia napodu chy peshpublyky, yaki zdobuly svobodu [Establishment of an institution for a party or a public body that has survived]*. К.: Instytut demokpatii imeni Pylypa Oplyka [in Ukrainian].
3. Maklakov, V. V. (Ed.). (1999). *Konstytutsyia Soedynennykh Shtatov Amejiki [Constitution of the United States of America]*. М.: БЕК [in Russian].
4. Okunkov, L. A. (Ed.). (2001). *Konstytutsyia Nopvezhskoho Kopolevstva [Constitution of the Norwegian Kingdom]*. М.: НОРМА [in Russian].
5. *Konstytutsyy hosudapstv Evpopeiskoho Soiuza [Constitution of the European Union]*. (1999). М.: НОРМА-YNFA [in Russian].
6. *Konstytutsyia Fpantsuzskoi Peshpublyky [Constitution of the French Republic]*. (1996). М.: Б. i. [in Russian].
7. Liushep, F. (1993). *Konstytutsyonnaia zashchyta ppav y svobod lychnosty: pep. s fp. [Constitutional*

protection of individual rights and freedoms: translated from French. М.: Ppohpess–Unyveps [in Russian].

8. *Konstytutsyia Italijskoi Respublyky [Constitution of the Italian Republic]*. (1996). М.: В. і. [in Russian].

9. *Osnovnoi Zakon Fedepatyvnoi Respublyky Nemanyy [Basic Law of the Federal Republic of Germany]*. (1996). М.: В. і. [in Russian].

10. Lyvantsev, K. E. (1986). *Istopyia burzhuznogo gosudapstva i prava [History of the bourgeois state and law]*. L.: Izd-vo Leninhpad. un-ta [in Russian].

11. Maklakov V. V. (Ed.). (1999). *Konstytutsyia Respublyky Hpetsyia [Constitution of the Republic of Greece]*. М.: БЕК [in Russian].

12. Okunkov L. A. (Ed.). (2001). *Konstytutsyia Kniazhestva Andoppa [Constitution of the Principality of Andor]*. М.: NOPMA [in Russian].

13. Okunkov L. A. (Ed.). (2001). *Konstytutsyia Velykoho heptsohstva Liuksempuh [Constitution of the Grand Duchy of Luxembourg]*. М.: NOPMA [in Russian].

Стаття надійшла до редакції 20.03.2019

УДК 346.11

Матвійчук Анатолій Васильович,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри правосуддя юридичного факультету

Державного університету інфраструктури та технологій

dbezzubov@ukr.net

НОРМИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА ЩОДО ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті розглядається проблема регулювання господарської діяльності нормами міжнародного права. Подаються принципи і методи такого регулювання. На основі міжгалузевих здобутків визначаються шляхи щодо вдосконалення господарської діяльності нормами міжнародного права. Систематизуються норми міжнародного права щодо регулювання господарської діяльності. У статті розглядається проблема формування норм міжнародного права в умовах постійної трансформації економічних відносин. Визначаються методи досягнення стабільного стану суб'єкта економічних відносин з урахуванням економічних та юридичних важелів. Встановлюються та констатуються фактори міжнародного підприємництва як необхідної умови розвитку суб'єкта економічної діяльності. Визначається авторське бачення місця і ролі держави в міжнародній співпраці суб'єктів господарювання, межі регулювання міжнародних відносин та методи втручання у діяльність міжнародного співробітництва за визначених умов.

Ключові слова: господарська діяльність, міжнародне право, норма права, принципи, методи.

Matviychuk A. NORMS OF INTERNATIONAL LAW ON PUBLIC REGULATION OF ECONOMIC ACTIVITY

The article deals with the problem of regulation of economic activity by the norms of international law. The principles and methods of such regulation are given. Based on cross-sectoral achievements, ways are identified for improving business practices in accordance with international law. The rules of international law concerning the regulation of economic activity are systematized. The article deals with the problem of formation of norms of international law in the conditions of constant transformation of economic relations. The methods of achieving a stable state of the subject of economic relations, taking into account economic and legal levers, are determined. Establish and establish the factors of international business as a necessary condition for the development of the subject of economic activity. The author's vision of the place and role of the state in international cooperation of business entities, the limits of regulation of international relations and methods of intervention in the activities of international cooperation under certain conditions are determined.

Key words: economic activity, international law, norm of law, principles, methods.

Постановка проблеми. Економічна функція держави як інституту економічної системи проявляється в діяльності її органів, спрямованої на вирішення економічних та господарських проблем. Держава через свою особливу роль у суспільстві за будь-яких часів тією чи іншою мірою втручалася в економічні процеси і господарську діяльність.

За ринкової економіки як системи, яка виникла в результаті еволюційного розвитку, регулювальну роль в економіці почав відігравати сам ринковий механізм: взаємодія між попитом і пропозицією визначала рівень цін, автоматично узгоджувала інтереси суб'єктів ринку. Проте розвиток виробництва, ускладнення економічних процесів виявилися обмежувачими факторами саморегуляційного механізму ринку. Тому, об'єктивний розвиток економіки сам по собі привів до необхідності активного втручання держави в економічний розвиток.

Так, одним з основних недоліків ринку є те, що він не сприяє збереженню природних ресурсів, що не відтворюються, не має економічного механізму захисту навколишнього середовища, не стимулює виробництво товарів та послуг колективного використання (дороги, комунікації, транспорт та інше), не забезпечує виробництва соціально-необхідних товарів за низькими цінами, схильний до нестабільного розвитку з